

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р Мирослава Михайлова Пейчева, катедра „Човешки ресурси и социална защита“ в УНСС

член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност „ПРОФЕСОР“, утвърдено с решение на НС прот. № 3 от 20.03.2019 г. и със заповед на Директора № 80 от 25.03.2019 г., обявен от Института за икономически изследвания при БАН в ДВ, бр. 8 от 25.01.2019 г.

Кандидат: **доцент д-р Алла Валентиновна Кирова** от Института за икономически изследвания при БАН

I. Кратки биографични данни за кандидата

Доцент д-р Алла Валентиновна Кирова е завършила висше образование в Московски държавен университет „М.В. Ломоносов“. От 1982 до 1986 г. е редовен докторант в Икономически институт при БАН (от 2010 г. – Институт за икономически изследвания при БАН), секция „Жизнено равнище“. През 1988 година защитава дисертационен труд на тема: „Реални доходи на населението: формиране и насоки на изменение“ (Диплома No/дата: 18357 / 28.11.1988). От 1988 година до сега работи в Институт за икономически изследвания при БАН, секция „Макроикономика“.

През 2000 година е назначена на академичната длъжност „Старши научен сътрудник II-ра степен“ (Номер/дата на акт за назначаване: 20433 / 04.12.2000). Към настоящия момент заема длъжността „доцент“ (Номер/дата на акт за назначаване: 60 / 25.01.2011).

През годините последователно е заемала и заема и длъжностите: Зам. председател на Научния съвет на ИИИ при БАН (2018г.), Член на Атестационната комисия на ИИИ при БАН (2017г.), Зам. председател на Атестационната комисия на ИИИ при БАН 2017 (2017-2018г), Член на Научния съвет на ИИИ при БАН (2016г. - 2020г.), Научен секретар на секция „Благосъстояние и социална политика“ (1994-1995г.).

Доцент д-р Алла Валентиновна Кирова е осъществявала преподавателска и лекторска дейност в бакалавърска степен на обучение в Университет за национално и световно стопанство, катедра „Политическа икономия“, сектор „Социално-икономически теории“ (до 2010 г. – катедра „Социално-икономически теории“), във Висше училище по агробизнес и развитие на регионите (ВУАРР), филиал - гр. Пазарджик и в Магистърска програма към съвместен Стопански факултет на Института за икономически изследвания при БАН и Великотърновския Университет „Св.Св. Кирил и Методий“.

Доцент д-р Алла Валентиновна Кирова е участвала като експерт и национален експерт в различни проекти, сред които и финансирани от Европейската комисия и по програма ФАР. Доцент д-р Алла Валентиновна Кирова членува в национални и чуждестранни научни организации и мрежи, както и в редакционни колегии и съвети на научни издания.

Доцент д-р Алла Валентиновна Кирова притежава медал, диплом, юбилейна грамота, свързани с научните ѝ постижения и научно-приложните ѝ приноси.

През 2018 година професионалната биография на доц. д-р Алла Валентиновна Кирова е включена в справочник на Научния архив на БАН: Жените в историята на академичната наука в България „Хабилитираните жени в БАН“ .

II. Обща характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

1. Общо описание на представените материали (монографии, учебници, статии, доклади, проекти и др.) по изследователски области.

Кандидатът - доцент д-р Алла Валентиновна Кирова, е представил общо 48 (четиридесет и осем) публикации. От които:

Монографии

- ✓ Две монографии, от които 1 самостоятелна и 1 равностойна (над 100 станд. стр.) глава в монография.

Представените монографии отговарят на § 1, т.10 от Допълнителните разпоредби на Закона за развитие на академичния състав в България.

- ✓ Четири монографии, които не са представени като основен хабилитационен труд – (1 самостоятелна и три равностойни глави в монографии – над 100 станд. стр. всяка)

Представените монографии отговарят на изискванията на § 1, т.10 от Допълнителните разпоредби на Закона за развитие на академичния състав в България.

Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

- ✓ Двадесет и четири общо статии и доклади (от които пет с един съавтор)

Представените статии отговарят на изискванията на § 1, т.14 от Допълнителните разпоредби на Закона за развитие на академичния състав в България.

За всяка една от публикациите в съавторство е представен разделителен протокол.

Студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация

- ✓ Три самостоятелни студии

Представените три студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, отговарят на изискванията на § 1, т.12 от Допълнителните разпоредби на Закона за развитие на академичния състав в България. Списанието, в което са публикувани студиите, присъства под №7 в Списъка на съвременни български научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, публикуван на сайта на НАЦИД.

Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

- ✓ Четиринадесет броя студии (от които две с един съавтор)

Представените студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, отговарят на изискванията на § 1, т.12 от Допълнителните разпоредби на Закона за развитие на академичния състав в България.

За всяка една от студиите в съавторство е представен разделителен протокол.

Публикувана глава от колективна монография

- ✓ Една публикувана глава от колективна монография

Представената монография отговарят на изискванията на § 1, т.10 от Допълнителните разпоредби на Закона за развитие на академичния състав в България.

Цитирания

Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове:

- ✓ Шестнадесет броя цитирания

Цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране

- ✓ Седемдесет и шест броя цитирания

Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране

- ✓ Петдесет и шест броя цитирания

Участие в национален научен или образователен проект

- ✓ Тринадесет участия в научни и образователни проекти

Участие в международен научен или образователен проект

- ✓ Три участия в международни проекти

Представените от кандидата документи доказват, че доцент д-р Алла Валентиновна Кирова отговаря на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор” съгласно ЗРАСРБ, неговия Правилник, както и на минималните изисквания на Правилника на ИИИ при БАН по област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика (Икономически теории, равнопоставеност на половете).

2. Обща характеристика на научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата.

За участие в конкурса за професор кандидатът – доцент д-р Алла Валентиновна Кирова е представила научни трудове, с които не е участвала в други конкурси за заемане на академични длъжности и за присъждане на научни степени.

Представените от доцент д-р Алла Валентиновна Кирова 48 (четиридесет и осем) публикации обхващат тематичните области:

- ✓ Икономически теории (публикации № 2, 5, 6, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 32, 33, 39, 40, 41, 42, 43, 47, 48)

- ✓ Равнопоставеност на половете (публикации №1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 28, 29, 30, 34, 35, 36, 37, 38, 44, 45, 46)

Научната и научно-приложната дейност на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова се отличава с индивидуален научен почерк, задълбоченост на изследванията, творчески подход при решаването на значими за обществото проблеми. Кандидатът доцент д-р Алла Валентиновна Кирова впечатлява с високо ниво на професионална компетентност и с респектираща ерудиция.

Представените за рецензиране от доцент д-р Алла Валентиновна Кирова материали отговарят на стандартите за академични публикации. В публикациите си доцент д-р Алла Валентиновна Кирова аргументирано защитава свои прагматични позиции, идеи, виждания.

Научно-приложната дейност на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова проличава от участието ѝ като експерт в национални и международни проекти с обществена значимост. Доказателство за високото равнище на професионална компетентност на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова и реализирания ѝ експертен потенциал е участието ѝ като консултант в национални и международни дискуссионни форуми и работни срещи (Турция, Швеция, Холандия) и като съветник на чуждестранни специалисти от САЩ и Субрегионалния офис за ЦИЕ на Международното бюро по труда – Женева.

Обективни доказателства за качеството на научната и научно – приложната дейност на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова е членството ѝ в редакционни колегии и съвети на научни издания, в научни организации и мрежи.

От справката за учебно-образователната дейност е видно, че доцент д-р Алла Валентиновна Кирова има дългогодишна преподавателска дейност със значителен брой учебни часове в бакалавърски и магистърски програми (1570 учебни часа).

Представените доказателства за научната, научно - приложната и преподавателската дейност на кандидата доцент д-р Алла Валентиновна Кирова съответстват на област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика (Икономически теории, равнопоставеност на половете).

III. Количествена характеристика на научната продукция на кандидата

Оценката на съответствието на представените за рецензиране материали от доцент д-р Алла Валентиновна Кирова с минималните наукометрични национални изисквания и изискванията на Правилника на ИИИ при БАН показва, че изпълненият от кандидата доцент д-р Алла Валентиновна Кирова брой точки 2750 (две хиляди седемстотин и петдесет) многократно надхвърля минималните изисквания от 650 (шестстотин и петдесет) точки.

IV. Оценка на резултатите и научния принос на кандидата

Научни приноси

Приемам всички посочени от кандидата доцент д-р Алла Валентиновна Кирова научни и научно-приложни приноси, като бих открила и добавила следните:

✓ Сред научните приноси в научните изследвания на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова , свързани с равнопоставеност на половете се открояват тези, отнасящи се до : равнопоставеност на жената-майка и интересите на децата (публикации № 7, 8, 9, 10, 34); равнопоставеност на половете – категориален апарат (публикации № 3, 11) , нормативна и институционална рамка, джендър различията и неравенства в заетостта и в семейството (публикации № 3, 4, 12, 13, 14, 35, 36, 37, 38) и джендър измеренията на академичната сфера (публикации № 1, 28, 29, 30, 44, 45, 46)

✓ В научните изследвания на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова е прецизирана разликата между понятията „равнопоставеност“ и „равноправие“ на жените и мъжете (публикация №34, стр.57). Направен е изводът, че „ По своята същност равнопоставеността е равноправие в „действие“, което означава както практическото реализиране на юридическите права, така и възможности за законова защита чрез търсене на съдебна отговорност за тяхното нарушаване.“ (публикация №34, стр.57). Изясняването на понятийния апарат е от съществено значение, база за всяка научна теория и безспорен научен принос.

✓ Сериозен научен принос е и извършения критичен анализ на действащата в България нормативна уредба, с цел да се установи степента на равнопоставеност на жените-майки в трудовия и семейния живот. С важно значение е, направената от доцент д-р Алла Валентиновна Кирова оценка, че „ ниският размер на издръжката, нейното в много случаи неполучаване или нередовно изплащане, продължителните и скъпи за майките съдебни процедури, поемането на цялата материална и морална семейна тежест поставят разведените жени-майки и техните деца в неравностойно положение.“ (публикация № 34, стр.62). Направените изводи и предложения в тази връзка са отлична основа за разработване на стратегии и политики и за вземане на управленски решения.

✓ Сред научните приноси на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова забележителен е анализът на универсалния и диференцирания подходи за плащания на детските надбавки. Посочени са предимствата и недостатъците на всеки един от тях (публикация №8, стр.26) . Направените предложения са с обществена значимост .

✓ Значим принос в науката са индикираните от доцент д-р Алла Валентиновна Кирова проблеми („пречка“) за реално повишаване степента на социалната отговорност на работодателите във връзка с „осигуряването на подходящи условия за съвместяване на платената заетост със семейните задължения.“ (публикация № 38, стр.30). Един от тях, според доцент д-р Алла Валентиновна Кирова, е липсата на „социални одити, индекси и рейтинги“ (публикация № 38, стр.30). Направеният извод показва, че доцент д-р Алла Валентиновна Кирова отлично познава добрите практики в областта на социално отговорното поведение и подходите за реално повишаване степента на социалната отговорност на работодателите.

✓ Съществен научен принос са научните изследвания на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова, свързани с джендър измеренията на академичната сфера (публикации:№ 1, 28, 29, 30, 44, 45, 46). На база анализирани европейски политики и мерки за постигане на равнопоставеността на жените и мъжете в академичната сфера в нормативната, институционалната и академичната

практика в България е установено negliжиране на проблема за джендър равенството в академичните среди. Значителен принос са и идентифицираните от доцент д-р Алла Валентиновна Кирова основни проблеми във висшето образование и предпоставките, които ги обуславят, като например: „В сферата на висшето образование липсват стратегия и адекватна политика за развитие с цел превръщането ѝ в национален приоритет“ (публикация №1, стр.278); „Недостатъчна е финансовата осигуреност на висшето образование, науката като цяло и по отделни източници. Няма промяна в структурата на финансиране. „ (публикация №1, стр.278). В съответствие с индикираните проблеми, доцент д-р Алла Валентиновна Кирова предлага конструктивни решения, сред които „Насърчаване на бизнеса да инвестира в образованието и науката“ (публикация №1, стр.282); „Подобряване на условията за развитие на човешките ресурси във висшето образование, вкл. по пол, за системно повишаване на квалификацията на преподавателите и изследователите, на мотивираността им за по-качествена дейност и осъвременяване на методите на преподаване....“ (публикация №1, стр.282).

✓ Научните приноси на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова в областта на икономическите теории проличават в публикациите за немската историческа школа (публикации № 5,16-24,39,40,41), новокейнсианска доктрина (публикации № 2, 15, 42, 43), развитие на икономическата теория (публикации № 2, 16 -24, 25, 27, 31, 48) и теоретични аспекти на човешкия капитал в сферите на висшето образование и научните изследвания (публикации № 26, 32, 48)

✓ Сред научните приноси на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова ярко изпъква и се откроява извършената оценка на по-важните приноси за развитието на икономическата теория и политическата икономия на редица представители на немската историческа школа - К. Бюхер (публикации № 16-24, стр. 118-119), К. Книс (публикации № 16-24, стр. 433-434) , Фр. Лист (публикации № 16-24, стр. 500-501), В. Рошер (публикации № 16-24, стр. 279-280), Б. Хилдебранд (публикации № 16-24, стр. 567-568). Проследена и критично оценена е еволюцията на схващанията на Зомбарт (публикации № 16-24, стр. 321-322) и Вебер (публикации № 16-24, стр. 139-151) в областта на икономическата теория и политическата икономия. И както изисква принципът на обективност - систематизирани са и противоречивите реакции в научната икономическа общност у нас и в света относно творчеството на Зомбарт и Вебер и аргументите на техните критици.

✓ Като научен принос, който заслужава внимание, е и анализът на предпоставките за възникване на новото кейнсианство, както и оценката на възможностите за използване на идеите и препоръките на новокейнсианската теория за дизайна на макроикономическата политика в България (публикации № 42, стр. 73-89; № 2) .

✓ Сред научните приноси на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова се откроява и изясняването на концептуалното съдържание на понятията „икономически империализъм“ и „съвременна политическа икономия“ (публикация №27, стр. 439-449).

✓ Към научните приноси на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова със значение за науката се отнасят и анализираниите съвременните измерения на теорията за човешкия капитал по отношение на сферите на образованието и науката в икономиката на знанието (публикации № 26, стр.251-258; № 48, стр.11-69; №32,стр.90-102). Определена е и функционалната роля на човешкия капитал в образованието и науката за изграждането на икономиката на знанието,

формирането, съхранението и усъвършенстването на човешкия капитал на нацията, развитието на иновационните процеси и за използването на експертния потенциал на академичните служители. На база анализите са изведени по-важните проблеми на процеса на реализиране на човешкия капитал, сред които: дестимулиращи творчеството и съзидателните способности условия за работа на заетите в академичната сфера и отношението на обществото към техния труд; амортизация или обезценяване на човешкия им капитал; „изтичане на мозъци”.

Доказателство за високата оценка на научните публикации на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова и признаването на научните приноси на нейните научни изследвания са шестнадесетте броя цитирания на научните публикации на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова в SCOPUS и Web of Science.

За научно-приложните приноси на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова съществуват достатъчно доказателства, сред които се открояват: благодарствено писмо от Американската асоциация на юристите от 23.05.2001 г. за участието на доцент д-р Алла Кирова в среща по повод изготвяне на Доклада за положението на жените в България, организирана от Американска асоциация на юристите „Правна инициатива за Централна и Източна Европа“. И още, благодарствено писмо от Директора на Информационния център по правата на детето към фондация „Партньори-България“ от 28.05.2001 г. за участието на доц. А. Кирова в събитие, свързано с обсъждане и приемане на заключителен документ на тема „Правата на детето в контекста на преговорите по присъединяването на България към ЕС”, организирано под патронажа на посланик на Швеция Н.П. Стен Аск на 22.05.2001 г. в София. И много други, които по безспорен начин доказват значимостта на научно-приложните приноси на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова.

V. Оценка на оригиналността на представените трудове и на достоверността на представените научни данни

Представените от доцент д-р Алла Валентиновна Кирова научни трудове се отличават с оригиналност, новаторство и със съществени ползи за обществото. Представените за рецензиране научни трудове се отличават с подчертан собствен принос на кандидата доцент д-р Алла Валентиновна Кирова към теорията и практиката на икономическите теории и равнопоставеността на половете. В научните изследвания на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова присъстват добрите модерни изследователски методологии и практики. Характерно за научните изследвания на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова са използваните новаторски подходи, представянето на ясни дефиниции на основни понятия, предлагането на конкретни решения по актуални за обществото проблеми.

VI. Критични бележки и препоръки

Препоръката ми към доцент д-р Алла Валентиновна Кирова е да продължи все така успешно да балансира научната, научно-приложната и преподавателската дейност.

Личните ми впечатления от доцент д-р Алла Валентиновна Кирова, че тя е задълбочен изследовател, учен, прецизен в анализите и изводите си, отговорен в избора на изследователски теми и проекти, както и в тяхното реализиране.

VII. Заключение

Общата ми оценка за представените от доцент д-р Алла Валентиновна Кирова материали за рецензиране е положителна. Научното развитие на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова отговаря на областта на обявения конкурс. Научната продукция на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова обогатява теорията и практиката в областта на икономическите теории и равнопоставеността на половете.

С убеденост давам положителна оценка за цялостната дейност на кандидата - доцент д-р Алла Валентиновна Кирова, който напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане, допълнителните изисквания на ИИИ при БАН за заемане на академичната длъжност „професор“ в ИИИ при БАН .

Препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури на конкурса да гласуват „ЗА“ избора на доцент д-р Алла Валентиновна Кирова за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. Икономика (Икономически теории, равнопоставеност на половете).

15.05.2019г.

Член на журито:.....

София

/доц.д-р Мирослава Пейчева/